

Internationale kinderontvoering

In dit informatieblad leest u over wat de Nederlandse Centrale autoriteit Internationale Kinderaangelegenheden voor u kan betekenen wanneer er sprake is van een internationale kinderontvoeringszaak.

In dit informatieblad

1. *Wat is internationale kinderontvoering?* **1**
2. *Welke internationale afspraken ter bestrijding van internationale kinderontvoering gelden er ook in Nederland?* **2**
3. *Hoe wordt het Haags Kinderontvoeringsverdrag uitgevoerd?* **2**
4. *Wat is de rol van de Nederlandse Centrale autoriteit?* **2**
5. *Wat doet de Nederlandse Centrale autoriteit bij inkomende zaken?* **2**
6. *Wat doet de Nederlandse Centrale autoriteit bij uitgaande zaken?* **3**
7. *Wat doet de Nederlandse Centrale autoriteit nog meer?* **3**
8. *Wat moet een achtergebleven ouder doen als zijn of haar kind vanuit Nederland is meegenomen?* **3**
9. *Wat is het verschil tussen de Nederlandse Centrale autoriteit en Centrum IKO?* **4**

10. *Waar kunt u terecht als u vragen heeft?* **5**
11. *Waar kunt u terecht voor meer informatie en hulp?* **5**

1. Wat is internationale kinderontvoering?

Er is sprake van internationale kinderontvoering als een kind door een van de ouders (of in uitzonderlijke gevallen door andere familieleden) zonder toestemming van de andere ouder (met gezag) wordt overgebracht of achtergehouden in een ander land. Dit is strafbaar (artikel 279 wetboek van strafrecht).

Er wordt gesproken van inkomende en uitgaande internationale kinderontvoeringszaken. Bij inkomende zaken is er sprake van een ontvoering van een kind door één van de ouders vanuit het buitenland naar Nederland. Bij uitgaande zaken is er sprake van een ontvoering van een kind door één van de ouders vanuit Nederland naar het buitenland.

Gemiddeld zijn er per jaar 60 inkomende zaken, waarbij gevraagd wordt om het kind of kinderen terug te geleiden naar het buitenland. Er zijn jaarlijks ongeveer 110 uitgaande zaken, oftewel kinderen die naar het buitenland worden ontvoerd waarbij de achtergebleven ouder vraagt om teruggeleiding van het kind naar Nederland.

2. Welke internationale afspraken ter bestrijding van internationale kinderontvoering gelden er ook in Nederland?

Er zijn twee internationale verdragen die kinderontvoering bestrijden: een Europees Verdrag¹ en een internationaal verdrag², (het zogenaamde Haags kinderontvoeringsverdrag van 1980 of afgekort: "HKOV"). Beide Verdragen zijn op 1 september 1990 in Nederland in werking getreden. Daarnaast is sinds maart 2005 de Europese Verordening "Brussel II-bis" van kracht. De Verordening Brussel II-bis bevat eveneens bepalingen over internationale kinderontvoering die aansluiten bij het HKOV.

Beide Verdragen zijn in het leven geroepen om er voor te zorgen dat een kind (tot 16 jaar) terugkeert naar het land waar het kind zijn gewone verblijfplaats had, wanneer dat kind door een van de ouders (meenemende ouder) zonder toestemming van de andere ouder (achtergebleven ouder) is meegenomen naar een ander land. Over het gezag over het kind en de verblijfplaats van het kind kan vervolgens in het land van herkomst (de gewone verblijfplaats van het kind) worden geprocedeerd. Het HKOV omvat duidelijke en eenduidige internationale afspraken over de aanpak van internationale kinderontvoering. Bijna 100 landen hebben dit verdrag inmiddels geïmplementeerd en werken conform de internationale afspraken zoals vastgelegd in het HKOV (zie voor het Verdrag en de actuele stand van zaken van aangesloten landen http://www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.text&cid=24).

3. Hoe wordt het Haags Kinderontvoeringsverdrag uitgevoerd?

Om uitvoering te geven aan het HKOV en het Europees Verdrag dient elk land dat deze verdragen ondertekent een Centrale autoriteit te hebben, dat wil zeggen een instantie waar ouders of familieleden zich kunnen melden bij een mogelijk geval van internationale kinderontvoering. Via de Centrale autoriteit kan een achtergebleven ouder in een ander bij het verdrag aangesloten land waar het kind verblijft een beroep doen op het Verdrag door middel van het indienen van een verzoek tot teruggeleiding. Ook helpt het Verdrag bij het starten of de voortzetting van een internationale omgangsregeling. Via de Centrale autoriteit in het land waar het kind verblijft wordt dan een (juridische) procedure opgestart om het kind,

¹ Het Europees Verdrag betreffende de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen inzake het gezag over kinderen, Luxemburg, 20 mei 1980.

² Het Haags Verdrag inzake burgerrechtelijke aspecten van internationale ontvoering van kinderen, Den Haag, 25 oktober 1980.

conform het HKOV, zo snel mogelijk terug te krijgen naar het land waar het kind zijn gewone verblijfplaats had, en/of de ouders komen tot een omgangsregeling.

4. Wat is de rol van de Nederlandse Centrale autoriteit?

De Nederlandse Centrale autoriteit is onderdeel van het Ministerie van Veiligheid en Justitie en is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de taken zoals omschreven in het HKOV. Achtergebleven ouders (in Nederland en in het buitenland) kunnen bij de Nederlandse Centrale autoriteit een verzoek tot teruggeleiding (van het kind naar het land waar het kind zijn gewone verblijfplaats had) indienen. Achtergebleven ouders in het buitenland kunnen zich hierbij laten ondersteunen door een buitenlandse Centrale autoriteit of een (Nederlandse) advocaat. Achtergebleven ouders in Nederland kunnen bij uitgaande zaken zelf direct contact opnemen met de Nederlandse Centrale autoriteit. Indien een verzoek tot teruggeleiding of omgang bij de Nederlandse Centrale autoriteit is ingediend ziet de Nederlandse Centrale autoriteit toe op uitvoering van de afspraken zoals opgenomen in de Verdragen.

5. Wat doet de Nederlandse Centrale autoriteit bij inkomende zaken?

Een ouder, voogd of buitenlandse Centrale autoriteit kan aan de Nederlandse Centrale autoriteit een verzoek doen om teruggeleiding van het kind naar het land waar het kind zijn gewone verblijfplaats had. De Nederlandse Centrale autoriteit zal dan een intake uitvoeren. Tijdens de intake zal de Nederlandse Centrale autoriteit de volgende activiteiten uitvoeren: beoordelen of aan de voorwaarden van het Verdrag is voldaan en de meenemende ouder en kind in Nederland lokaliseren. Beide ouders worden door de Nederlandse Centrale autoriteit geïnformeerd over de uitkomsten van de intake. Indien aan de in het HKOV omschreven voorwaarden voor internationale kinderontvoering zoals in het HKOV wordt bedoeld is voldaan, de meenemende ouder (en kind) in Nederland zijn gelokaliseerd en niet kan worden uitgesloten dat er sprake is van Internationale Kinderontvoering, zal de Nederlandse Centrale autoriteit beide ouders doorverwijzen naar (gespecialiseerde) advocaten. Ook worden beide ouders geïnformeerd over de mogelijkheid om via mediation overeenstemming te bereiken over de verblijfplaats van het kind. Indien niet tot overeenstemming wordt gekomen en de achtergebleven ouder houdt vast aan de terugkeer van het kind, kan de advocaat van de achtergebleven ouder daartoe een gerechtelijke procedure starten bij de rechtbank te Den Haag. Afhankelijk van de uitkomst van de gerechtelijke procedure wordt het kind teruggeleid of kan het in Nederland blijven.

Indien de Nederlandse Centrale autoriteit een verzoek tot teruggeleiding (of omgang) ontvangt vanuit een land dat niet is aangesloten bij het HKOV zal de Nederlandse Centrale autoriteit dit verzoek op dezelfde wijze behandelen als wanneer er wel sprake is van een lidstaat. Of te wel de Centrale autoriteit zal zich dus op dezelfde wijze inspannen om de ouder en het kind te lokaliseren als bij verzoeken vanuit een Verdragsland. Ook kan gebruik worden gemaakt van gesubsidieerde mediation. Voor een gedetailleerde beschrijving van de handelwijze bij de inkomende verzoeken wordt verwezen naar de Handreiking Stelsel Internationale Kinderontvoering voor inkomende zaken³.

In het omgekeerde geval, bij een verzoek tot teruggeleiding naar Nederland vanuit een land dat niet is aangesloten bij het HKOV, is de afhandeling afhankelijk van het interne recht van het land in kwestie. Zie hiervoor het navolgende onder uitgaande zaken.

6. Wat doet de Nederlandse Centrale autoriteit bij uitgaande zaken?

Indien een kind uit Nederland is meegenomen zonder toestemming van de achtergebleven ouder, kan de betreffende ouder met de Nederlandse Centrale autoriteit contact opnemen om een verzoek tot teruggeleiding of omgangsregeling in te dienen. De Nederlandse Centrale autoriteit voert dan een intake uit. Het kan zijn dat de Centrale autoriteit contact opneemt met de achtergebleven ouder voor het inwinnen van aanvullende informatie of het opvragen van specifieke documenten. Naar aanleiding hiervan beoordeelt de Nederlandse Centrale autoriteit of er mogelijk sprake is van internationale kinderontvoering zoals bedoeld in het HKOV. Indien dit het geval is zal de Nederlandse Centrale autoriteit een verzoek tot teruggeleiding of omgang opstellen en dat indienen bij de Centrale autoriteit van het land waar mogelijk het kind (en meenemende ouder) verblijft. De buitenlandse Centrale autoriteit zal het ingediende verzoek van de Nederlandse Centrale autoriteit beoordelen, waarna de meenemende ouder door de buitenlandse Centrale autoriteit wordt benaderd met het verzoek om het kind terug te geleiden naar Nederland. Doet de meenemende ouder dat niet, dan zal een (gerechtelijke) procedure wordt opgestart om het kind zo snel mogelijk terug te krijgen naar Nederland. Gedurende de periode dat de buitenlandse Centrale autoriteit het teruggeleidingsverzoek in behandeling heeft voorziet de Nederlandse Centrale autoriteit in de communicatie richting de achtergebleven ouder en de buitenlandse Centrale autoriteit. Zie voor een gedetailleerde beschrijving van de handelwijze bij uitgaande zaken de Handreiking Internationale Kinderontvoeringszaken naar het buitenland.

Wanneer kinderen worden ontvoerd naar landen die niet zijn aangesloten bij het HKOV hanteert de Nederlandse Centrale

autoriteit dezelfde procedure zoals hierboven beschreven, alleen wordt het verzoek tot teruggeleiding niet ingediend bij een buitenlandse Centrale autoriteit maar bij het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken. Via diplomatieke weg wordt contact gelegd met een overheidsinstantie in het betreffende land om het verzoek tot teruggeleiding over te dragen en daarmee de terugkeer van het kind te realiseren of het contact tussen de ouder en het kind te herstellen.

7. Wat doet de Nederlandse Centrale autoriteit nog meer?

Naast ondersteuning bij internationale kinderontvoeringszaken biedt de Nederlandse Centrale autoriteit ook ondersteuning bij zaken op het gebied van internationale kinderbescherming volgend uit het Haags Kinderbeschermingsverdrag 1996, ook wel genoemd "HKBV". Dit betreft internationale verzoeken voor het overnemen van kinderbeschermingsmaatregelen (ondertoezichtstelling, uithuisplaatsing, etc.) en geïndiceerde jeugdzorgmaatregelen (pleegzorgverblijf, Kafala en internationaal zorgaanbod). Dit verdrag ziet dus op de situatie dat een kind vanuit het buitenland naar Nederland komt of in de situatie dat een Nederlands kind naar het buitenland gaat. Op jaarbasis worden door de Nederlandse Centrale autoriteit ongeveer 170 HKBV verzoeken behandeld.

8. Wat moet een achtergebleven ouder doen als zijn kind vanuit Nederland is meegenomen?

Indien de achterblijvende ouder geen toestemming heeft gegeven aan de meenemende ouder om het kind mee te nemen voor permanent verblijf in een ander land of indien de achterblijvende ouder geen toestemming heeft gegeven om het kind achter te houden, dan kan er sprake zijn van internationale kinderontvoering. Bij de ontvoering van het kind kan de achtergebleven ouder (of voogd) van het kind de volgende acties plegen:

Melding of aangifte doen bij de politie

Indien bij de achtergebleven ouder het vermoeden bestaat dat het kind zonder toestemming wordt meegenomen naar het buitenland (melding) of zodra de ontvoering heeft plaats gevonden of de achterhouding duidelijk is (aangifte), kan de achtergebleven ouder de politie op de hoogte stellen. Op basis van een (tijdige) melding kan de meenemende ouder staande worden gehouden op bijvoorbeeld de luchthaven Schiphol. Bij een aangifte wordt de politie op de hoogte gesteld van een strafbaar feit en kan vervolging worden gestart. Onder verantwoordelijkheid van het Openbaar Ministerie wordt er dan een strafrechtelijke procedure gestart.

³ <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/internationale-kinderontvoering>

Een strafrechtelijke procedure kan een grote impact hebben op de verdere relatie tussen beide ouders van het kind. Ook kan een strafrechtelijke vervolging van invloed zijn op de later te voeren gerechtelijke teruggeleidingsprocedure onder het HKOV. Het is dus van groot belang dat ouders zich vooraf goed laten informeren over de voordelen en consequenties van een strafrechtelijke aangifte.

Informeren van de Nederlandse Centrale autoriteit

De achtergebleven ouder moet contact opnemen met de Nederlandse Centrale autoriteit om een verzoek tot teruggeleiding (of verzoek tot omgang) in te dienen bij een buitenlandse Centrale autoriteit. Via een civiele procedure in het land van de meenemende ouder wordt dan een verzoek tot teruggeleiding behandeld.

Informatie inwinnen bij het Centrum Internationale Kinderontvoering

Het Centrum Internationale Kinderontvoering biedt actuele informatie, advies en begeleiding aan ieder die in zijn persoonlijke of professionele omgeving in aanraking komt met (dreigende) internationale kinderontvoering.

Mediation

In het belang van het kind is het aan te bevelen dat ouders er samen uit komen. Mediation of bemiddeling heeft dan ook de voorkeur boven een juridische procedure. Bij mediation staan het belang van het kind en een blijvend positieve relatie met beide ouders en andere familieleden centraal. Het Mediation Bureau (onderdeel van het Centrum Internationale Kinderontvoering) biedt informatie over crossborder mediation bij een (dreigende) ongeoorloofde meenaming van een kind naar Nederland of toestemming voor vertrek van een ouder met een kind naar een ander land. Crossborder betekent hierbij dat de ouders hun normale verblijf in verschillende landen hebben of willen gaan hebben. Mediation biedt ouders de gelegenheid om regelingen over de verblijfplaats van het kind te treffen die aansluiten bij de behoefte van ouders, rekening houdend met de verdeling van zorg- en opvoedingstaken.

Vinden van een advocaat

Indien de ouders er niet samen (door bijvoorbeeld mediation) uitkomen dan kan een gerechtelijke procedure worden gestart. Dit betreft een civiele gerechtelijke procedure (via het HKOV) of een strafrechtelijke procedure (via aangifte). In het belang van het kind geniet het de voorkeur dat ouders eerst een civiele procedure voeren. Voorafgaand aan een strafrechtelijke procedure zal het OM de achtergebleven ouder dan ook wijzen op de mogelijkheid van een civiele procedure via het HKOV. Concreet betekent dit dat bij de meeste zaken eerst een civiele procedure wordt gevolgd. Het is vervolgens aan de ouder om te beslissen of hij of zij een strafrechtelijke procedure wil voeren.

Tijdens de civiele procedure in Nederland of het buitenland worden ouders bijgestaan door een advocaat. Ouders wordt aangeraden contact te zoeken met het Centrum Internationale Kinderontvoering.

Het Centrum beschikt over een lijst van gespecialiseerde Nederlandse of buitenlandse advocaten in internationale kinderontvoeringszaken.

Rechtsbijstand

Ouders in kinderontvoeringszaken kunnen aanspraak maken op rechtsbijstand. Meer informatie over rechtsbijstand treft u op: <http://www.rvr.org/binaries/about-rvr/legal-aid-in-the-netherlands-2011-05-23-ilag.pdf>.

Via de Centrale autoriteit of het Centrum Internationale Kinderontvoering kunt u hier ook informatie over ontvangen.

Teruggeleiding

Indien de rechter beslist dat het kind weer terug moet naar zijn of haar in het buitenland verblijvende ouder of voogd, dat moet het kind worden teruggeleid. Verschillende partijen zijn hierbij betrokken. Hiervoor is het Samenwerkingsprotocol gedwongen tenuitvoerlegging teruggeleidingsbeschikkingen in internationale kinderontvoeringszaken opgesteld. Dit samenwerkingsprotocol is te vinden op: http://www.kinderontvoering.org/sites/default/files/media/nl.docs/downloads/verdragen/samenwerkingsprotocol_gedwongen_tul_teruggeleiding_IKO.pdf

9. Wat is het verschil tussen de Nederlandse Centrale autoriteit en Centrum IKO?

De Nederlandse Centrale autoriteit behandelt verzoeken van ouders tot terugkeer van het kind naar de gewone verblijfplaats of tot het doen vaststellen van een internationale omgangsregeling. Bij uitgaande zaken, assisteert zij een verzoekende ouder bij het compleet maken van zijn of haar verzoek, zodat het verzoek doorgestuurd kan worden naar de Centrale autoriteit van het land waar het kind zich bevindt. Zij houdt vervolgens de ouder op de hoogte van alle ontwikkelingen van zijn of haar zaak. Bij inkomende verzoeken, als een verzoek uit het buitenland binnenkomt bij de Centrale autoriteit, neemt de Centrale autoriteit het verzoek in behandeling en controleert zij of het verzoek compleet is. Zij zal vervolgens de ouder die zich in Nederland bevindt op de hoogte stellen van het verzoek van de andere ouder. Ook zal zij proberen om beide ouders tot een minnelijke regeling te bewegen. Als dit niet lukt, dient de verzoekende ouder een verzoek tot terugkeer of een verzoek tot het doen vaststellen van een internationale omgangsregeling voor te leggen aan de rechtbank met behulp van een advocaat.

Het Centrum IKO is een onafhankelijk landelijk centrum opgericht in januari 2006 door Stichting De Ombudsman in samenwerking met Defence for Children International Nederland, Stichting Lawine en Stichting Gestolen Kinderen. Het Centrum ondersteunt, in termen van voorlichting en begeleiding, ouders en overige betrokkenen die in aanraking komen met een (dreigende) internationale kinderontvoering.

Kortom, de Nederlandse Centrale autoriteit is verantwoordelijk voor het beoordelen, doorgeleiden en monitoren van een formeel verzoeken tot teruggeleiding van het kind. Het Centrum IKO is een kenniscentrum verantwoordelijk voor de voorlichting en begeleiding van ouders.

10. Waar kunt u terecht als u vragen heeft?

Alle ministeries hebben gezamenlijk een internetsite, www.rijksoverheid.nl

In het contactformulier op deze site kunt u uw vraag stellen. Op de site vindt u ook informatie en informatiebladen of brochures over veel andere onderwerpen. U kunt ook bellen naar Informatiedienst Rijksoverheid. Het telefoonnummer is 1400 (lokaal tarief). U kunt bellen van maandag tot en met vrijdag van 8.00 uur - 20.00 uur.

11. Waar kunt u terecht voor meer informatie of hulp?

Nederlandse Centrale autoriteit

p/a Ministerie van Veiligheid en Justitie | Postbus 20301
2500 EH Den Haag | Telefoon: +31 (0)70 370 62 52
Bereikbaar: maandag t/m vrijdag van 10.00 uur tot 12.30 uur.

Centrum voor Internationale Kinderontvoering

Het Centrum Internationale Kinderontvoering biedt actuele informatie, advies en begeleiding aan ieder die in zijn persoonlijke of professionele omgeving in aanraking komt met (dreigende) internationale kinderontvoering.

Het Centrum IKO is een onafhankelijke stichting gefinancierd door de Nederlandse overheid. Bij het Centrum IKO zijn juristen werkzaam die gespecialiseerd zijn in (dreigende) internationale kinderontvoering. Zij wijzen u graag op de verschillende mogelijkheden van het recht en zoeken met u naar oplossingen voor uw probleem.

Mediation Bureau

Telefoon: +31(0)88 800 90 09
info@mediationbureau.org | www.kinderontvoering.org

Familie recht advocaten en scheidingsmediators

Dit is een vereniging van advocaten die gespecialiseerd zijn in privaat- en familie recht. Postbus 65707 | 2506 EZ Den Haag
Telefoon: +31 (0)70 362 62 15 | www.vfas.nl.

Dit informatieblad is een uitgave van het
ministerie van Veiligheid en Justitie | Directie Voorlichting.
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag

Oktober 2017 | 106327 | Xerox/OBT, Den Haag